

УКРАЇНА
ГРОМАДСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ
«ПЛАТФОРМА СУСПІЛЬНОГО ДІАЛОГУ ТА РЕФОРМ У СФЕРІ
БЕЗПЕКИ ПРАЦІ» («SAFEWORK UKRAINE»)

місто Київ , gromadanskaplatforma@gmail.com , тел. +38 050 665 40 77, +38 063 115 65 50

від 03.11.2025 № 3

Директорці Офісу
Міжнародної організації праці в Україні
пані Аїді Ліндмайер
01023, Київ, вул. Еспланадна, 8/10

e-mail: kyiv@ilo.org

ТОВ «Редакція журналу «Охорона праці»
ГС «Європейське співтовариство з охорони праці»
ГС «Українська асоціація професійної безпеки»
ГС «Реформи для бізнесу: участь та співпраця»
Навчально-консалтинговий центр NEBOSH
- NEW HSE Poland

03022, місто Київ,
вул. Васильківська, будинок 34, офіс 203
e-mail gromadanskaplatforma@gmail.com

Шановна пані Аїдо Ліндмайер!

Засвідчуємо Вам нашу глибоку повагу та вдячність за активну участь у реформуванні сфери трудових відносин в Україні.

Інформуємо Вас про створення в Україні Платформи суспільного діалогу та реформ у сфері безпеки праці (далі – Платформа), яка утворена організаціями громадянського суспільства, що працюють у сфері безпеки праці. Подія, що відбулася 25 вересня 2025 року під час Міжнародної конференції «Форум стійкості: безпека праці в Україні – 2025», стала реакцією суспільства на сучасні виклики, зокрема пов'язаних із неефективністю соціального діалогу.

Високо цінуємо внесок і практичну допомогу Міжнародної організації праці в реформуванні сфери безпеки праці в Україні. Але очевидно, що ключові питання зміни законодавства залишаються невирішеними. На нинішньому етапі учасники Платформи звертаються до Вас із проханням про підтримку ініціатив щодо прискорення адаптації українського законодавства у сфері охорони праці до acquis Європейського Союзу в контексті виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським

співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода), та процесу набуття членства України в ЄС.

Ратифікувавши Угоду, Україна задекларувала бажання впроваджувати політичні, соціально-економічні, правові та інституційні реформи, спрямовані як на досягнення положень Угоди, так і на поліпшення якості життя українських громадян у всіх сферах суспільних відносин. З цією метою в Україні активно змінюється законодавство.

Сьогодні надзвичайно важливо забезпечити, щоб законодавчі ініціативи у сфері безпеки праці відповідали європейським принципам, зокрема:

- запровадженню ризикоорієнтованого підходу до безпеки праці;
- створенню стимулів для підвищення безпеки праці замість посилення адміністративного тиску;
- розвитку соціального діалогу між державою, бізнесом і громадянським суспільством.

Верховною Радою України готується до другого читання проект Закону України (ресстр. № 10147) «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі» (далі – *Проект ЗУ*).

Керуючись статтею 40 Конституції України та статтею 21 Закону України «Про громадські об'єднання», реалізуючи право громадянського суспільства на участь у формуванні та реалізації державної політики та здійсненні громадського контролю, фахівці нашої Платформи, а це експерти, науковці, представники європейського бізнесу, ознайомилися та обговорили Проект ЗУ.

Основні проблеми Проекту ЗУ:

1. Відхід від європейського вектора інтеграції під час адаптації чинного законодавства.

Проектом ЗУ до національного законодавства вносяться численні сучасні європейські та світові норми – оцінка ризиків, аудити, страхування, але, на жаль, залишаються і старі вимоги, що створює подвійне навантаження на роботодавців.

Різні принципи управління безпекою праці, визначені національними положеннями постачальників з ЄС та законодавством України – це подвійний облік та виникнення несправедливої конкуренції за рахунок безпеки та здоров'я працівників.

З європейських норм взяті поняття, але не взяте основне – необхідність послаблення надмірного контролю та впровадження декларативного принципу.

2. Відсутність в Проекті ЗУ норм, які заохочують роботодавців до покращення умов праці на виробництві.

Європейське законодавство спрямоване на заохочення до поліпшення стану безпеки праці, натомість український Проект ЗУ побудований за старим і неактуальним нині принципом «виконуй вимоги».

Держава залишила за собою обов'язок фінансування з державного бюджету виплати працівникам, які достроково виходять на пенсію за результатами проведеної, як правило, раз на п'ять років, атестації робочих місць за умовами праці. Така непосильна ноша існує в законодавстві ще з радянських часів і жодним чином не спонукає роботодавців до запобігання професійним ризикам та поліпшення умов праці.

Принцип отримання дозволів залишається і робить встановлення справедливої й прозорої системи нагляду і контролю залежною від надмірної бюрократії.

Виданий державою на 5 років дозвіл, отриманий за результатами експертизи стану охорони праці та безпеки промислового виробництва, не стимулює роботодавців до постійного покращення умов праці у цій сфері. Багаторічна практика показала, що отримання дозволів є витратним для роботодавця і малоефективним інструментом постійного вдосконалення безпеки праці.

3. Надмірна зарегульованість усіх процесів управління безпекою праці та здоров'я на підприємстві, залежність від постійних змін нормативно-правової бази.

У Проекті ЗУ тридцять разів міститься посилання на положення, порядки та вимоги, які будуть врегульовуватись актами КМУ та центральних органів виконавчої влади.

Реалізація норм Проекту ЗУ ставиться у залежність від прийняття нових підзаконних нормативно-правових актів.

Таким чином, є ризик, що підзаконними актами можуть надмірно зарегулювати діяльність роботодавців у сфері безпеки праці або використати для корупційних зловживань.

Такий закон призведе до посилення адміністративного тиску та додаткових фінансових витрат для бізнесу.

Для прикладу: у Проекті ЗУ містяться вимоги до експертних організацій – крім акредитації національним органом України, і ще, додатково, вони повинні відповідати вимогам, які будуть встановлюватися КМУ. Це створює ризик постійних змін і правової невизначеності. Такий наказ Мінекономіки від 27.11.2023 № 17954 «Про затвердження Вимог до суб'єктів господарювання, які мають намір виконувати (виконують) експертизу стану охорони праці та безпеки промислового виробництва, проводити (проводять) технічний огляд, експертне обстеження (технічне діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки» уже скасовувався за рішенням Державної регуляторної служби (наказ Мінекономіки № 2141 від 11.04.2025 «Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства економіки України від 27 листопада 2023 року № 17954», який зареєстровано в Мін'юсті 14.04.2025 за № 573/43979).

4. Окремі норми не відповідають вимогам антикорупційного законодавства.

Відповідно до Рішення Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів щодо експертного висновку законопроекту № 10147: «У проекті Закону виявлено окремі положення, що містять корупціогенні фактори».

5. Не дотримано вимог щодо ведення соціального діалогу.

Проект ЗУ не погоджено Спільним представницьким органом репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні.

З огляду на висловлені зауваження, *просимо Вас*:

1. Розглянути можливість залучення міжнародних експертів МОП до незалежної оцінки Проекту ЗУ на відповідність acquis Європейського Союзу.

2. Надати експертну підтримку у формуванні рекомендацій для уряду та парламенту України з метою уникнення надмірного регуляторного навантаження на роботодавців.

3. У разі потреби звернутися до КМУ щодо необхідності відкликання Проекту ЗУ на доопрацювання.

Ми впевнені, що співпраця з МОП стане важливим внеском у забезпечення якісних реформ у сфері охорони праці та зміцнення позицій України на шляху до європейської інтеграції.

З повагою,
організації – засновники Платформи суспільного діалогу та реформ у сфері безпеки праці

Відповідно до делегованих Координаційною радою Платформи повноважень на підписання та надсилання звернення –

Голова Спільки

ГС «Реформи для бізнесу:
участь та співпраця»

Наталія ВІЖУЛ